

ΛΟΓΟΥ ΧΑΡΗ

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ ΞΕΝΩΝ ΛΟΓΟΤΕΧΝΩΝ

«Η Ελλάδα είναι μια μηχανή του χρόνου» Η Μάργκαρετ Άτγουντ στο Literature.gr: Αποκλειστική συνέντευξη στην Τέσυ Μπαίλα

Κυρία Άτγουντ ξεκινήσατε να γράφετε σε πολύ νεαρή ηλικία. Τι είναι αυτό που κάνει ένα παιδί στην ηλικία των πέντε χρονών να καταπιαστεί με το γράψιμο;

Ξεκίνησα όπως λέτε πολύ μικρή όμως γρήγορα σταμάτησα. Σε ηλικία πέντε χρονών άρχισα και σταμάτησα στα εννιά για να ξεκινήσω και πάλι στα 16. Σ' αυτό το διάστημα ασχολήθηκα με τη ζωγραφική. Τόσο εγώ όσο και ο αδελφός μου ζούσαμε απομονωμένοι, μέσα σε ένα δάσος, χωρίς ραδιόφωνο, ηλεκτρισμό, θέατρο, κινηματογράφο. Ωστόσο το σπίτι μας ήταν γεμάτο πολλά βιβλία. Διαβάζαμε πολύ λοιπόν, τόσο εγώ όσο και ο αδελφός μου. Διαβάζαμε πολλές φορές, ξανά και ξανά τα ίδια αναγνώσματα. Είχαμε μάλιστα φτιάξει μικρά βιβλία που τα ράβαμε μόνοι μας στο πλάι. Μόνοι μας φτιάχναμε τα εξώφυλλα και τα κάναμε να μοιάζουν αληθινά. Ευτυχώς υπάρχουν ακόμη μερικά από αυτά τα αυτοσχέδια βιβλία. Η μητέρα μου τα είχε κρατήσει. Το

πρώτο μου βιβλίο λοιπόν ήταν για ένα μυρμήγκι. Ένα πολύ βαρετό βιβλίο αλήθεια.

Έχετε νιώσει ποτέ ότι οι συγγραφείς ζουν μια δεύτερη παράλληλη ζωή; ότι ζουν σε ένα παράλληλο σύμπαν και πως η συγγραφή είναι γι' αυτούς μια «ιδιωτική οδός» στην οποία καταφεύγουν τις ώρες που γράφουν και δημιουργούν τους ήρωές τους;

Γι' αυτό ακριβώς μιλώ στο βιβλίο μου «Συνομιλώντας με τους νεκρούς» με θεματολογία τους συγγραφείς και τη συγγραφική τέχνη. Οι συγγραφείς ζουν πράγματι δυο ζωές. Η καθημερινότητά τους από τη μια στην οποία παίρνουν το πρωινό τους, εργάζονται, μεγαλώνουν τα παιδιά τους, κάνουν δηλαδή ό,τι ακριβώς κάνει ένας καθημερινός άνθρωπος. Και η άλλη, είναι η ζωή που τους υπαγορεύει το βιβλίο. Ζουν τις ζωές των ηρώων τους.

Πιστεύετε πως είναι ξεκάθαροι οι λόγοι για τους οποίους γράφει κάποιος;

Στο «συνομιλώντας με τους νεκρούς» μελέτησα συγγραφείς και είδα τα δικά τους κίνητρα. Ρώτησα νεκρούς και ζωντανούς να μου μιλήσουν για τα κίνητρά τους. Οι λόγοι στους οποίους αναφέρθηκαν ήταν πολλοί. Το βασικό όμως ήταν πως γράφουμε επειδή είμαστε συγγραφείς. Είναι ο δικός μας τρόπος να εκφραζόμαστε. Ακόμα και όταν όλα είναι δύσκολα κι όταν παραπονιόμαστε για όλα εμείς γράφουμε γιατί είναι ο δικός μας τρόπος επιβίωσης. Από τις απαντήσεις τους λοιπόν φαίνεται ότι μερικοί θέλουν απλά να διασκεδάσουν τον κόσμο, άλλοι αποτυπώνουν ζωές. Κάποιοι άλλοι πάλι έχουν θεολογικά κίνητρα, και μερικοί γράφουν για να πάρουν εκδίκηση για κάτι που έχουν κατά νου. Κάποιοι πάλι γράφουν για να δικαιολογήσουν γιατί ο Θεός φέρεται στους ανθρώπους με τον ένα ή τον άλλο τρόπο. Άλλοι, για να εκδικηθούν τους συμμαθητές της παιδικής ηλικίας, άλλοι πάλι για να βγάλουν χρήματα, άλλοι γιατί πιστεύουν ότι μπορούν με τα γραπτά τους να βοηθήσουν να βελτιωθεί ο κόσμος. Ωστόσο ξεχωρίζω μια σημαντική απάντηση που πήρα από μια συγγραφέα από τη Τσεχοσλοβακία. «Θέλω να δημιουργήσω ένα μικρό μπουντουάρ στο οποίο οι αναγνώστες θα κάθονται και θα απολαμβάνουν τα βιβλία μου», μου είπε και τη βρήκα εξαιρετική απάντηση. Όλα αυτά σας τα

λέω για να σας δείξω πως τελικά δεν υπάρχει κανένας συγκεκριμένος λόγος για να αρχίσει κάποιος να γράφει.

Ο γνωστός Έλληνας συγγραφέας Αλέξης Σταμάτης, ζήτησε να σας ρωτήσω εκ μέρους του αν το γράψιμο είναι για εσάς μια αντιδικία με την πραγματικότητα.

Λοιπόν όπως σας είπα γράφω επειδή είμαι συγγραφέας. Ένα βιβλίο όπως το τέλος του κόσμου λειτουργεί προφανώς όπως ένας χάρτης. Έτσι λοιπόν όπως ένας χάρτης καθοδηγεί την πορεία των αναγνωστών και τους ρωτάει αν θέλουν να ακολουθήσουν αυτό το δρόμο που τους δείχνει. Έτσι λοιπόν όπως και όταν οι άνθρωποι στο Μεσαίωνα κατασκεύαζαν χάρτες για να δείξουν ένα άγνωστο μέρος και έδειχναν το δρόμο προς τα εκεί και όχι τι θα βρει κανείς όταν φτάσει στον προορισμό του έτσι και στα βιβλία μου απλώς σημαίνω το δρόμο, δείχνω την πραγματικότητα χωρίς καμιά αίσθηση αντιδικίας μαζί της. Δείχνω λοιπόν το ταξίδι για την πραγματικότητα.

Μια και αναφερθήκατε στα ταξίδια και δεδομένου ότι ταξιδεύατε πολύ στη ζωή σας θα θέλατε να μας πείτε τι σημαίνει για εσάς το ταξίδι; Είναι ένας τρόπος να ευρύνουν οι ορίζοντες και κατά πόσο αυτό βοηθά έναν συγγραφέα;

Δεν είναι απαραίτητο να ταξιδέψει κανείς για να διευρύνει τον τρόπο που γράφει. Κάποιοι συγγραφείς δεν ταξίδεψαν ποτέ. Είχα την τύχη από παιδί να ταξιδέψω πολύ και να μου αρέσουν τα ταξίδια. Κάποιοι άλλοι όμως όχι και μπορεί να μην τους αρέσουν καθόλου. Το ταξίδι δημιουργεί άγχος άλλωστε. Εμένα, να με ωφέλησαν αρκετά. Πολλές φορές φεύγω από τον τόπο μου για να αφοσιωθώ στη γραφή, να ξεφύγω από τη ρουτίνα της καθημερινότητας. Στο νέο τόπο που επισκέπτομαι νιώθω ελεύθερη να ασχοληθώ με το γράψιμο χωρίς καμιά επίσκεψη ή κανένα τηλέφωνο να μπορεί να με αποσπάσει. Αν και πάντα υπάρχουν τα e-mails. Η νέα τεχνολογία με τα καλά της και τα κακά της είναι πάντα παρούσα στις μέρες μας, απλά εγώ ξέρω πια πώς πρέπει να λειτουργήσω μαζί της.

Η κ.Τέσυ Μπάιλα, η κ. Πόπη Γαλάτουλα (από τις εκδόσεις Ψυχογιός) και η κ. Μάργκαρετ Άτγουντ

Είπατε ότι η τεχνολογία έχει μπει στη ζωή μας και η ερώτηση που θέλω να σας κάνω είναι πόσο έχει αλλάξει ο κόσμος και ο τρόπος που γράφετε στις μέρες μας, θέλω να πω από τότε που εκδώσατε το πρώτο σας βιβλίο μέχρι σήμερα;

Το βασικότερο για μένα είναι ότι είμαι ευτυχισμένη που μεγαλώνω. Όταν κάποιος μεγαλώνει βλέπει τα πράγματα διαφορετικά. Αλλάζει ο τρόπος που αντιλαμβάνεται πολλά πράγματα. Για παράδειγμα, οι νέοι άνθρωποι γράφουν για τους γεροντότερους χρησιμοποιώντας τη φαντασία τους, ενώ ένας

γεροντότερος γράφει για ένα νέο χαρακτήρα βασιζόμενος στην εμπειρία του. Αλλά τώρα υπάρχει το βίωμα. Η εμπειρία. Οι μεγαλύτεροι άνθρωποι γνωρίζουν από πρώτο χέρι τη ζωή, ερμηνεύουν καλύτερα τις συμπεριφορές δεν επαφίενται μόνο στην παρατήρηση. Επομένως αυτό είναι κάτι που άλλαξε από παλιά και σε μένα.

Στην πορεία μου όμως άλλαξε και ο κόσμος. Νέες τεχνολογίες μπήκαν στις ζωές μας. Όταν ήμουν παιδί, δεν είχαμε τηλεόραση γιατί κανείς δεν είχε τηλεόραση. Το διαδίκτυο ήταν το επόμενο μεγάλο επίτευγμα. Κι έπειτα τα πάντα άλλαξαν για τις γυναίκες τη δεκαετία του '60. Θα αναφερθώ σε δύο. Το χάπι που απελευθέρωσε τη σεξουαλικότητα των ανθρώπων και το δικαίωμα ψήφου στις γυναίκες. Και λίγο πιο πριν, είχαμε τον υπαρξισμό.

Κατά τη διάρκεια του δεύτερου παγκόσμιου πολέμου, πολλές γυναίκες απελευθερώθηκαν γιατί υπήρχαν δουλειές! Γι' αυτό και την δεκαετία του '50 προσπάθησαν να τις κλείσουν και πάλι στα σπίτια τους. Οι άντρες έπρεπε να δουλέψουν στις θέσεις τους, αλλά ήταν πλέον αργά. Οι γυναίκες έμαθαν να εργάζονται έξω από το σπίτι, επομένως έπρεπε να θεσπιστούν και νέοι νόμοι που να τις καλύπτουν και να τις προστατεύουν. Από τότε οι γυναίκες απέκτησαν δικό τους εισόδημα, τραπεζικούς λογαριασμούς, άρχισαν να ασχολούνται με τη εμφάνιση τους, παρότι αρχικά δεν τους επιτρεπόταν να ντύνονται όπως το επιθυμούσαν παντού. Βλέπετε, όλα άλλαξαν σταδιακά, φέρνοντας μια επανάσταση στη ζωή των ανθρώπων.

Για να αλλάξουμε τη μοίρα των γυναικών όμως πρέπει να αλλάξουμε την νοοτροπία των αντρών απέναντι σε αυτά τα πολύ κρίσιμα ζητήματα. Δεν μπορούμε να αλλάξουμε το ένα, χωρίς να επέμβουμε στο άλλο. Αν και σήμερα η γυναίκα έχει σε ένα μεγάλο βαθμό την αντρική υποστήριξη στις μέρες μας, το τρίτο κύμα φεμινισμού συνοδεύεται από άλλα προβλήματα, τη βία κατά των γυναικών, τον βιασμό ή τη δολοφονία τους σε πολλά μέρη της γης. Σημαντικό ζήτημα είναι επίσης η κακοποίηση των παιδιών, το εμπόριο λευκής σαρκός. Ο αιώνας μας μαστίζεται από προβλήματα εξαιρετικής σημασίας. Το εμπόριο λευκής σαρκός, η εξαφάνιση και η δολοφονία των γυναικών και η παιδοφιλία είναι τα σημερινά θέματα που πρέπει να μας απασχολήσουν.

Το ίντερνετ μας βοηθά την πληροφόρηση κι αυτό είναι εξίσου σημαντικό. Πολλοί ασχολούνται με ανθρωπιστικά ζητήματα και αυτό θα φέρει κάποιο αποτέλεσμα. Ο κόσμος ευαισθητοποιείται.

Στον Καναδά δόθηκε μεγάλη έμφαση στις ιθαγενείς (aboriginal women) που είναι ιδιαίζόντως τρωτές γιατί είναι φτωχές.

Η Έμα Τόμσον για παράδειγμα, η αγγλίδα ηθοποιός, δίνει διάλεξη αυτές τις μέρες για το πρόβλημα επισημαίνοντας το ρόλο και τη βοήθεια των αντρών στην αντιμετώπιση του. Σήμερα, ακόμα και άνδρες συγγραφείς ασχολούνται συστηματικά με το θέμα στα γραπτά τους και δείχνουν ξεκάθαρα την υποστήριξη τους στις γυναίκες. Δεν είναι όλοι οι άνδρες ο εχθρός. Το εμπόριο λευκής σαρκός σε φτωχές χώρες αποτελεί, επίσης, πρόβλημα μείζονος σημασίας και το βλέπουμε να συμβαίνει σε κοινωνίες φτωχές ή στερημένες οικονομικά, γιατί εκεί οι γυναίκες είναι πιο τρωτές.

Το νέο βιβλίο σας θα παραμείνει ανέκδοτο για έναν αιώνα. Πώς νιώθετε στην ιδέα ότι ποτέ δεν θα δείτε τις αντιδράσεις των μελλοντικών αναγνωστών σας;

Έτσι κι αλλιώς συνήθως δεν μαθαίνουμε τις αντιδράσεις όλων των αναγνωστών. Μπορεί να έχουμε κάποιες κριτικές, σχόλια στο twitter αλλά δεν έχουμε στην πραγματικότητα την ικανότητα να καθίσουμε μαζί τους και να μάθουμε τι ακριβώς νιώθουν για ένα έργο, ένα ανάγνωσμα εξάλλου αντιμετωπίζεται υποκειμενικά πάντα. Μερικοί μπορεί να ξετρελαθούν, να πουν είναι υπέροχο και άλλοι πιθανόν να το βρουν φριχτό και να θελήσουν να το πετάξουν από το παράθυρο. Έτσι λοιπόν η Μελλοντική Βιβλιοθήκη, αν και είναι μακριά πιστεύω ότι είναι μια υπέροχη ιδέα, είναι ένα πείραμα για το τι είναι το βιβλίο, για το χρόνο και κάτι ελπιδοφόρο για το βιβλίο μια και προϋποθέτει ότι θα υπάρχουν αναγνώστες και πως οι άνθρωποι θα ενδιαφέρονται ακόμα για το διάβασμα και δεν θα έχουμε καταστραφεί ως ανθρωπότητα. Όλα αυτά είναι πολύ αισιόδοξα. Έτσι λοιπόν χάρηκα πολύ που επιλέχτηκα να είμαι η πρώτη που θα καταθέσω έργο μου για το σκοπό αυτό.

Και καθώς θα πλησιάζουμε το ορόσημο των εκατό χρόνων τα βιβλία θα έχουν όλο και πιο σύγχρονη με την εποχή τους θεματογραφία. Έτσι λοιπόν αυτό που θα γραφτεί ένα μόλις χρόνο πριν από το 2114 θα είναι πολύ πρόσφατο και όλοι όσοι συμμετείχαν στην επιλογή του πρώτου βιβλίου θα έχουν πια πεθάνει όμως η επιτροπή θα έχει αντικατασταθεί από νέα μέλη και μετά από τόσα χρόνια μια εντελώς άλλη ομάδα ανθρώπων θα ασχολούνται με το πρόγραμμα αυτό. Αναρωτιέμαι τι ρούχα θα φορούν. Μ' αρέσει να το σκέφτομαι αυτό και

αν τους φαντάζομαι. Ελπίζω να είναι καλοντυμένοι άνθρωποι, φιλικοί, που τους αρέσει το διάβασμα και πως δεν θα αποφασίσουν ξαφνικά πως σιχαίνονται τα βιβλία και πως δεν θα ανατινάξουν τη βιβλιοθήκη.

Καθώς έχω ορκιστεί να μην αποκαλύψω τίποτα για το βιβλίο που θα καταθέσω στη Μελλοντική Βιβλιοθήκη δυστυχώς δεν μπορώ να σας αποκαλύψω τίποτα γι' αυτό. Υπάρχουν δύο πράγματα που πρέπει να ορκιστεί κανείς όταν αποφασιστεί ότι θα συμμετάσχει. Πρώτον ότι δεν μιλήσει ποτέ για το βιβλίο και δεύτερον πως δεν θα χρησιμοποιήσει εικόνες. Έτσι δεν θα υπάρχουν εικονογραφημένα βιβλία, ούτε φωτογραφικά λευκώματα. Θα είναι μόνο λέξεις. Το μόνο εργαλείο που επιτρέπεται να χρησιμοποιήσουμε είναι οι λέξεις.

Τον ερχόμενο Ιούνιο θα πάω στο Όσλο με το έργο μου μέσα σε ένα κουτί. Θα αποκαλύψω μόνο τον τίτλο καθώς ορκίστηκα να μην αποκαλύψω τίποτε άλλο. Και όλοι οι συγγραφείς που θα πάρουν μέρος αυτό μόνο μπορούν να αποκαλύψουν και αυτό θα κάνουν.

Η περίφημη τριλογία σας θα γυριστεί τηλεοπτικά με την HBO.

Ναι, ο Ντάρεν Αρονόφски και η ομάδα του που ονομάζονται «Πρωτόζωα» δουλεύουν με την HBO για να γυρίσουν την τριλογία σε σειρές κάτι που πρακτικά σημαίνει τρεις σεζόν τουλάχιστον και είναι μια πολύ μεγάλη παραγωγή. Πολλοί άνθρωποι δουλεύουν ήδη γι' αυτό και θα πρέπει να γίνουν περικοπές στην ιστορία και στον τρόπο που θα παρουσιαστούν τα πράγματα και με ποια σειρά θα γίνει αυτό. Πάνω σ' αυτό ακριβώς δουλεύουν τώρα.

Τους είδα όταν συναντηθήκαμε στη Νέα Υόρκη και όταν ήταν στο Τορόντο. Ήταν στο Τορόντο για το Διεθνές Φεστιβάλ κινηματογράφου έτσι λοιπόν είχαμε εκεί μια ακόμα συζήτηση σχετικά με την έως αυτή τη στιγμή εξέλιξη της δουλειάς τους και είναι συναρπαστικό. Νομίζω ότι είναι πολύ έξυπνοι και έχουν υψηλή αίσθηση του στικοποιημένου ύφους, γεγονός πολύ σημαντικό.

Πώς νιώθετε λοιπόν που θα δείτε το έργο σας σε μια άλλη μορφή τέχνης;

Μα το έχω δει αυτό να γίνεται χιλιάδες φορές... εργαζόμουν στην τηλεόραση αρκετό καιρό στη δεκαετία του '70 και έργα μου έγιναν φιλμ, όπερα, μπαλέτο και τώρα πρόκειται να αποδοθούν γραφικά. Έχουμε επιλέξει την καλλιτέχνη που θα το δημιουργήσει και μάλιστα ήδη δουλεύει γι' αυτό. Έχει ήδη γράψει το σενάριο. Είναι πολύ ταλαντούχα, μου αρέσει πολύ που δουλεύουμε μαζί αν και οφείλω να παραδεχτώ πως εκείνη κάνει την περισσότερη δουλειά.

Η κ. Πόπη Γαλάτουλα (από τις εκδόσεις Ψυχογιός) η κ. Μάργκαρετ Άτγουντ και η κ. Ελένη Γκίκα

Πιστεύετε λοιπόν ότι η τέχνη είναι μια λύση στη ζωή που ζούμε;

Η τέχνη δεν είναι η λύση για όλα είναι όμως ένα μέρος του τι είμαστε. Είμαστε άνθρωποι σκεπτόμενοι και αφηγητές όλοι μας και η τέχνη σε κάθε της μορφή, είτε πρόκειται για μαγειρική είτε για πλέξιμο ή ξυλογλυπτική είναι τέχνη. Κάθε φορά χρησιμοποιείται αισθητική και ρυθμός δηλαδή αυτό που είναι η τέχνη και παράλληλα μουσική αφού όλοι μας είμαστε μουσικά όντα από τη φύση μας-ακόμα και οι κωφοί οι οποίοι έχουν την αίσθηση του ρυθμού μέσα τους. Έτσι λοιπόν αυτό είμαστε ως άνθρωποι και δεν μπορούμε παρά να αντιληφθούμε το γεγονός ότι οι καλλιτέχνες είναι οι μόνοι άνθρωποι που έχουν μια κλίση σ' αυτή την αισθητική έκφραση. Ωστόσο όλοι μας μπορούμε να αφηγηθούμε πράγματα. Όταν κάποιος λέει στους γονείς του πως θέλει να μάθει την παιδική του ιστορία ή όταν τις αφηγείται αυτό κάνει. Όλα έχουν σχέση με μια αφηγηματική παρόρμηση, κι αυτό τέχνη είναι.

Και η αλληγορία, το παραμύθι; Τι ρόλο παίζουν; Τι ρόλο έπαιξαν για να γραφτεί η τριλογία αυτή;

Η δομή της τριλογίας έχει ως εξής: και τα δυο βιβλία τελειώνουν στο ίδιο σημείο και τότε ξεκινά η ουσία της ιστορίας. Εκεί βρίσκεται το πραγματικό της νόημα. Κάτι ανάλογο συμβαίνει με την Οδύσσεια του Ομήρου. Τα πραγματικά γεγονότα συμβαίνουν μετά την Οδύσσεια όταν πολλοί συγγραφείς αποφάσισαν να ασχοληθούν με τον Οδυσσέα μετά τον Όμηρο, ανάμεσά τους ο Τένυσον, ο Καζαντζάκης αλλά και ο Δάντης.

Και εσείς; Τι είναι αυτό που σας ώθησε να γράψετε την «Πηνελοπιάδα»;

Μα η εντυπωσιακή ιστορία της γυναίκας αυτής. Η Πηνελόπη με τις δύο παρθένες που στο τέλος κρεμάστηκαν για λόγους μάλλον τιμής. Η εποχή που ήταν τόσο διαφορετική τότε. Όταν το διάβασα αυτό αναρωτήθηκα τι θα γινόταν αν υπήρχε κάποιος που θα κατάφερνε να προστατέψει αυτές τις γυναίκες. Επίσης ο συμβολισμός της Πηνελόπης που αποτελεί το μοντέλο της πιστής και ιδανικής συζύγου. Θέλησα να δώσω φωνή σ' αυτές τις γυναίκες. Να δείξω το άδικο αυτό που εκείνες πλήρωσαν. Ανάμεσα στις άλλες γυναίκες την Κλυταιμνήστρα που ήταν η κακιά και σκότωσε τον άντρα της, την Ελένη που ξέφυγε από οποιαδήποτε τιμωρία παρά το γεγονός ότι είχε κάνει τόσο κακό και είχε προκαλέσει τόσα δεινά η Πηνελόπη μοιάζει το πρότυπο της

καλοσύνης. Μια γυναίκα μόνη για τόσα χρόνια, πιστή, που καταφέρνει να επιβιώσει μέσα σε ένα αρσενικό κόσμο. Και αυτό στ' αλήθεια ήταν που μου έδωσε να καταλάβω πόσο ισχυρός άνθρωπος τελικά ήταν. Μιλάμε για τον έξυπνο Οδυσσέα. Σκεφτείτε λίγο πόσο ευφυής ήταν η Πηνελόπη όμως. Μια γυναίκα που δεν είχε ούτε στρατό, όλοι ο στρατιώτες είχαν φύγει με το Οδυσσέα για τον πόλεμο, που έπρεπε να διοικήσει μόνη το παλάτι της και να αντιμετωπίσει, επίσης, μόνη τους επίδοξους μνηστήρες που προσπαθούσαν να εκμεταλλευτούν την κατάσταση. Δεν είχε κανένα μέσο προστασίας και τα κατάφερε μόνη της, τα κατάφερε με το μυαλό της. Η ευφυΐα της τη βοήθησε να επιβιώσει. Δεν ήταν μόνο ο Οδυσσέας πολυμήχανος και η Πηνελόπη υπήρξε εξίσου πολυμήχανη αφού κατάφερε να επιβιώσει σε αυτές στις συνθήκες. Κι αυτή, όπως και ο άντρας της, χρησιμοποίησε το ψέμα και τα τεχνάσματα για να επιβιώσει χωρίς προστασία. Ο Οδυσσέας ξεχνάμε ότι στο πλευρό του είχε δυο θεότητες, τον Ερμή και την Αθηνά, την θεά της σοφίας. Και οι δύο τον βοήθησαν κάθε φορά που χρειάστηκε βοήθεια. Άρα δεν ήταν μόνος. Η Πηνελόπη όμως ήταν μόνη. Κανείς δεν την βοήθησε και τα κατάφερε πολύ καλά.

Κ. Άτγουντ μιλάτε για την αρχαία Ελλάδα και γνωρίζετε πολύ καλά ιστορικά της σημεία. Τι ακριβώς σημαίνει η Ελλάδα για εσάς;

Η Ελλάδα για εμάς που ερχόμαστε από τον δυτικό κόσμο είναι η βάση μας. Ο τόπος από τον οποίο προέρχονται πολλά. Η γνώση μας, οι ιστορίες που γράφουμε, η έμπνευσή μας. Μια ανεξάντλητη πηγή, μια μηχανή του χρόνου τόσο μεγαλοπρεπής! Πολλά από όσα γράφουμε έχουν τη ρίζα τους στην Οδύσσεια. Η δομή της είναι η βασική δομή πάνω στην οποία δημιουργούμε. Πάντα κάποιος κρατά ένα κάστρο και περιμένει τη βοήθεια που φτάνει. Η αγωνία κορυφώνεται όταν ο πρωταγωνιστής δεν γνωρίζει ότι βρίσκεται σε μια δεινή θέση. Η λύτρωση όμως έρχεται πάντα.

Πόσο σημαντική είναι η δομή ενός μυθιστορήματος; Στον «Τυφλό δολοφόνο» βλέπουμε ένα μυθιστόρημα εγκιβωτισμένο μέσα σε ένα άλλο μυθιστόρημα για παράδειγμα.

Το συγκεκριμένο είναι πράγματι ένα μυθιστόρημα μέσα σε μυθιστόρημα, μέσα σε μυθιστόρημα. Είναι μια αλληγορία για τα όσα γίνονται στην

πραγματική ζωή. Ακόμα κι όταν γράφουμε για το παρελθόν, στην ουσία γράφουμε για το παρόν μέσα από το παρελθόν. Όταν γράφουμε για τη μεταθανάτια ζωή, αναφερόμαστε στη ίδια τη ζωή που ζούμε τώρα ζωή. Σε ένα ιστορικό μυθιστόρημα για παράδειγμα γράφουμε για γεγονότα από την οπτική του 21 αιώνα. Είναι κάτι που δεν μπορούμε να αποφύγουμε. Όταν ο Γουόλτερ Σκοτ έγραψε τον Ιβανόη, στη ουσία περιγράφει τον 19 αιώνα. Ενδεχομένως γνωρίζουμε κάποια πράγματα για το παρελθόν, αλλά δεν βρεθήκαμε ποτέ εκεί. Βλέπουμε τα αρχαία μνημεία και φανταζόμαστε πώς ήταν η ζωή τότε, αλλά ποτέ δεν θα μπορούμε να μιλήσουμε γι' αυτό με κάθε λεπτομέρεια. Ακόμη και τώρα που περιμένουμε να δούμε τι κρύβει ο τάφος της Αμφίπολης με τόση περιέργεια. Ποτέ δεν θα φτάσουμε στην πραγματική αλήθεια που κρύβει τελικά ο κεντρικός θάλαμος, αλλά μια σειρά από εικασίες και επιστημονικές αποδείξεις θα μας φέρουν κοντά όσο γίνεται.

Και το μέλλον; Πόσο επιστημονική φαντασία είναι αυτά που περιγράφετε στην τριλογία σας;

Δεν είναι πια φαντασία. Πολλά από αυτά που περιγράφονται συμβαίνουν σήμερα. Η σχέση μας μαζί τους είναι μια μάχη με το χρόνο και την εξέλιξη κι εμείς πρέπει πλέον να δούμε τι και με ποιο τρόπο μπορούμε να προστατεύσουμε.

Αφορά κάποιο πρόβλημα τέτοιου τύπου το επόμενο βιβλίο σας;

Γράφω για ένα πρόβλημα που έχει σχέση με τους γύπες. Τους Ευρωπαϊκούς, Ασιατικούς και Αφρικανικούς γύπες που είναι οι «εξαγνιστές» της φύσης. Στην Ινδία οι γύπες εξαφανίστηκαν μετά από τη χρήση ενός τοξικού αντιβιοτικού, κι όταν έχουμε πολλά νεκρά ζώα, αυτά σαπίζουν και τότε πληθαίνουν οι αρουραίοι και τα άγρια σκυλιά, κι όταν αυτά πληθαίνουν έχουμε πολλές επιδημίες. Οι άνθρωποι πρέπει να τα προστατεύσουν γιατί αυτά μπορούν να εξαφανίσουν αυτές τις αρρώστιες, τρώγοντας τα μολυσμένα ζώα και καθαρίζοντας τη φύση από τις αρρώστιες.

Μάργκαρετ Άτγουντ

Η Μάργκαρετ Άτγουντ γεννήθηκε στην Όταβα του Καναδά το 1939. Πέρασε τα παιδικά της χρόνια στο βόρειο Οντάριο και το Κεμπέκ, κι άρχισε να γράφει σε ηλικία πέντε χρόνων “διδασκτικά θεατρικά έργα, ποιήματα, εικονογραφημένες ιστορίες κι ένα ημιτελές μυθιστόρημα”. Σπούδασε στο πανεπιστήμιο του Τορόντο και πήρε το Masters στο Radcliff College, ταξίδεψε πολύ και άλλαξε διάφορα επαγγέλματα-ταμίας, σερβιτόρα, σύμβουλος κατασκευών, λέκτορας της αγγλικής λογοτεχνίας, και τέλος συγγραφέας. Εκτός από καθιερωμένη ποιήτρια, η Μάργκαρετ Άτγουντ είναι σήμερα η διασημότερη πεζογράφος και κριτικός του Καναδά. Έχει γράψει περισσότερα από 40 μυθιστορήματα, ποιήματα, παιδικά βιβλία και δοκίμια. Κατά τη διάρκεια της συγγραφικής της καριέρας έχει

βρεθεί υποψήφια ή έχει τιμηθεί με αμέτρητα βραβεία στον Καναδά και στο εξωτερικό, όπως το βραβείο Premio Mondello (1997), το Commonwealth (1987, 1994), το Booker (1989, 1996, 2000, 2003, 2005, 2007), και το Orange (2001, 2004). “Η φαγώσιμη γυναίκα”, το πρώτο της μυθιστόρημα, κυκλοφόρησε το 1969 (ελλ.: εκδ. Γράμματα). Ακολούθησε το “Surfacing/Ανάδυση”, το 1972 (εκδ. Εστία), και “Η διπλή ζωή της Τζόαν Φόστερ” το 1976 (εκδ. Γράμματα). Στη χώρα μας κυκλοφορούν επίσης τα μυθιστορήματα: “Η ιστορία της πορφυρής δούλης”, “Η κλέφτρα κίσσα”, “Μάτι γάτας”, “Το άλλο πρόσωπο της Γκρέις”, “Ο τυφλός δολοφόνος”, βραβείο Booker 2000, “Όρυξ και Κρέικ”, η εκ νέου διήγηση του μύθου της Πηνελόπης και του Οδυσσέα με τίτλο “Πηνελοπιάδα”, και το αυτοβιογραφικό δοκίμιο “Συνομιλώντας με τους νεκρούς”. Τα βιβλία της έχουν μεταφραστεί σε περισσότερες από 40 γλώσσες και συγκαταλέγεται στις σημαντικότερες πεζογράφους και κριτικούς του Καναδά. Σήμερα ζει στο Τορόντο με το σύντροφό της, το συγγραφέα Γκρέιμι Γκίμπσον.

Τίτλοι στη βάση Βιβλιονέτ

- (2014) Όρυξ και Κρέικ, Ψυχογιός
- (2014) Το τέλος του κόσμου, Ψυχογιός
- (2012) Ο τυφλός δολοφόνος, Ψυχογιός
- (2011) Η χρονιά της πλημμύρας, Ψυχογιός
- (2011) Ο τυφλός δολοφόνος, Ψυχογιός
- (2010) Η χρονιά της πλημμύρας, Ψυχογιός
- (2005) Πηνελοπιάδα, Ωκεανίδα
- (2005) Συνομιλώντας με τους νεκρούς, Ωκεανίδα
- (2004) Όρυξ και Κρέικ, Ωκεανίδα
- (2001) Ο τυφλός δολοφόνος, Ωκεανίδα
- (1998) Το άλλο πρόσωπο της Γκρέις, Ωκεανίδα

- (1996) Η κλέφτρα κίσα, Ωκεανίδα
- (1996) Μάτι γάτας, Βιβλιοπωλείον της Εστίας
- (1990) Ανάδυση, Βιβλιοπωλείον της Εστίας
- (1989) Η ιστορία της πορφυρής δούλης, Βιβλιοπωλείον της Εστίας
- (1984) Η φαγώσιμη γυναίκα, Γράμματα
- (1983) Η διπλή ζωή της Τζόαν Φόστερ, Γράμματα

Συμμετοχή σε συλλογικά έργα

- (2012) Οι κεραίες της εποχής μου, Εκδόσεις Καστανιώτη
- (2012) Οι κεραίες της εποχής μου, Εκδόσεις Καστανιώτη
- (2007) Κωμικές ιστορίες, Εξάντας
- (2005) Λέγοντας ιστορίες, Εκδόσεις Καστανιώτη

*Ευχαριστούμε θερμά την κ. Μάργκαρετ Άτγουντ, τις **εκδόσεις Ψυχογιός** και την κ. Ελένη Γκίκα*